

Identificació de l'expedient

Resolució del procediment de tutela de drets núm. PT 20/2023, instat contra l'Institut Català de la Salut.

Antecedents

1. En data 21/02/2023 va tenir entrada a l'Autoritat Catalana de Protecció de Dades un escrit del Sr. (...) (en endavant, la persona reclamant), pel qual formulava una reclamació per la presumpta desatenció del dret de supressió de les seves dades personals, que havia exercit prèviament davant l'Institut Català de la Salut (en endavant, ICS).

En concret, la persona reclamant posava de manifest que la seva història clínica incloïa diversos diagnòstics els quals considerava incorrectes o inexactes i que, per aquest motiu, en data 17/11/2022, en va reclamar la supressió a l'ICS. Afegia que, en data 27/12/2022, l'ICS va denegar la supressió de les dades mitjançant un escrit que adjuntava a la dita reclamació.

En el mencionat escrit, l'ICS comunicava a la persona interessada que no podia eliminar les dades enumerades en la seva sol·licitud pel següent motiu:

"(...) no es poden eliminar les dades especificades, ja que el temps de conservació de les mateixes no s'ha exhaurit. Un cop esgotat el temps de conservació dels documents esmentats podran ser esborrats. A més, aquestes dades sanitàries que vostè demana cancel·lar es consideren necessàries mantenir en la seva Història Clínica, segons criteris clínics, per poder realitzar una correcta continuïtat assistencial".

2. En data 03/03/2023, es va donar trasllat de la reclamació a l'ICS per tal que en el termini de 15 dies formulés les al·legacions que estimés pertinents. A més, se li va demanar que,

"Per tal de disposar de tota la informació necessària per resoldre la reclamació, seria convenient que, al marge de les al·legacions oportunes, aportéssiu la documentació acreditativa de la notificació a la persona reclamant de la resolució de la seva sol·licitud, i que informéssiu sobre si se li ha facilitat alguna resposta sobre la suposada manca d'exactitud de les dades recollides en la seva història clínica, i en tal cas caldria aportar també còpia de dita resposta, així com l'acreditació de la seva notificació a la persona interessada. En cas de no ser així, en l'escrit d'al·legacions podeu exposar les raons per les quals en la dita resolució no es va fer cap menció sobre les referenciades manifestacions de dades inexactes".

3. En data 20/03/2023, l'entitat reclamada va formular al·legacions mitjançant escrit en el qual exposava, en síntesi, el següent:

— Que, en data 17/11/2022, la persona reclamant va formular sol·licitud de cancel·lació de dades a l'ICS a la qual es va donar resposta en data 27/12/2022 en què s'indicaven els motius pels quals es denegava la petició.

— Que, tant la sol·licitud de cancel·lació com la resposta de l'ICS van ser aportades per la persona sol·licitant.

Fonaments de Dret

1. És competent per resoldre aquest procediment la directora de l'Autoritat Catalana de Protecció de Dades, d'acord amb els articles 5.b) i 8.2.b) de la Llei 32/2010, de l'1 d'octubre, de l'Autoritat Catalana de Protecció de Dades.

2. L'article 17 del Reglament (UE) 2016/679 del Parlament Europeu i del Consell, de 27 d'abril, relatiu a la protecció de les persones físiques pel que fa al tractament de dades personals i a la lliure circulació d'aquestes (en endavant, l'RGPD), regula el dret de supressió en els següents termes:

“1. El interesado tendrá derecho a obtener sin dilación indebida del responsable del tratamiento la supresión de los datos personales que le conciernen, el cual estará obligado a suprimir sin dilación indebida los datos personales cuando concurra alguna de las circunstancias siguientes:

a) los datos personales ya no sean necesarios en relación con los fines para los que fueron recogidos o tratados de otro modo;

b) el interesado retire el consentimiento en que se basa el tratamiento de conformidad con el artículo 6, apartado 1, letra a), o el artículo 9, apartado 2, letra a), y este no se base en otro fundamento jurídico;

c) el interesado se oponga al tratamiento con arreglo al artículo 21, apartado 1, y no prevalezcan otros motivos legítimos para el tratamiento, o el interesado se oponga al tratamiento con arreglo al artículo 21, apartado 2;

d) los datos personales hayan sido tratados ilícitamente;

e) los datos personales deban suprimirse para el cumplimiento de una obligación legal establecida en el Derecho de la Unión o de los Estados miembros que se aplique al responsable del tratamiento;

f) los datos personales se hayan obtenido en relación con la oferta de servicios de la sociedad de la información mencionados en el artículo 8, apartado 1.

3. Los apartados 1 y 2 no se aplicarán cuando el tratamiento sea necesario:

a) para ejercer el derecho a la libertad de expresión e información;

b) para el cumplimiento de una obligación legal que requiera el tratamiento de datos impuesta por el Derecho de la Unión o de los Estados miembros que se aplique al responsable del tratamiento, o para el cumplimiento de una misión realizada en interés público o en el ejercicio de poderes públicos conferidos al responsable;

c) por razones de interés público en el ámbito de la salud pública de conformidad con el artículo 9, apartado 2, letras h) e i), y apartado 3;

d) con fines de archivo en interés público, fines de investigación científica o histórica o fines estadísticos, de conformidad con el artículo 89, apartado 1, en la medida en que el derecho indicado en el apartado 1 pudiera hacer imposible u obstaculizar gravemente el logro de los objetivos de dicho tratamiento, o

e) para la formulación, el ejercicio o la defensa de reclamaciones.

L'article 15 de la Llei orgànica 3/2018, de 5 de desembre, de protecció de dades personals i garantia dels drets digitals (en endavant, LOPDGDD), determina el següent, també en relació amb el dret de supressió:

- “1. El derecho de supresión se ejercerá de acuerdo con lo establecido en el artículo 17 del Reglamento (UE) 2016/679.*
- 2. Cuando la supresión derive del ejercicio del derecho de oposición con arreglo al artículo 21.2 del Reglamento (UE) 2016/679, el responsable podrá conservar los datos identificativos del afectado necesarios con el fin de impedir tratamientos futuros para fines de mercadotecnia directa.”*

L'article 32 de l'LOPDGDD regula el deure de bloqueig de les dades suprimides en els següents termes:

- “1. El responsable del tractament està obligat a bloquejar les dades quan en dugui a terme la rectificació o la supressió.*
- 2. El bloqueig de les dades consisteix en la identificació i la reserva d'aquestes, amb l'adopció de mesures tècniques i organitzatives, per impedir-ne el tractament, inclosa la visualització, excepte per a la posada a disposició de les dades als jutges i tribunals, el Ministeri Fiscal o les administracions públiques competents, en particular de les autoritats de protecció de dades, per a l'exigència de possibles responsabilitats derivades del tractament i només pel termini de prescripció d'aquestes.
Transcorregut aquest termini s'han de destruir les dades.*
- 3. Les dades bloquejades no es poden tractar per a cap finalitat diferent de la que assenyala l'apartat anterior. (...)”*

En relació amb els drets contemplats als articles 15 a 22 de l'RGPD, els apartats 3 a 5 de l'article 12 de l'RGPD, estableixen el següent:

- “3. El responsable del tratamiento facilitará al interesado información relativa a sus actuaciones sobre la base de una solicitud con arreglo a los artículos 15 a 22, y, en cualquier caso, en el plazo de un mes a partir de la recepción de la solicitud. Dicho plazo podrá prorrogarse otros dos meses en caso necesario, teniendo en cuenta la complejidad y el número de solicitudes. El responsable informará al interesado de cualquiera de dichas prórrogas en el plazo de un mes a partir de la recepción de la solicitud, indicando los motivos de la dilación. Cuando el interesado presente la solicitud por medios electrónicos, la información se facilitará por medios electrónicos cuando sea posible, a menos que el interesado solicite que se facilite de otro modo.*
- 4. Si el responsable del tratamiento no da curso a la solicitud del interesado, le informará sin dilación, y a más tardar transcurrido un mes de la recepción de la solicitud, de las razones de su no actuación y de la posibilidad de presentar una reclamación ante una autoridad de control y ejercitar acciones judiciales.
(...)”*

En relació amb l'anterior, l'article 16.1 de la Llei 32/2010, de l'Autoritat Catalana de Protecció de Dades, referent a la tutela dels drets previstos per la normativa sobre protecció de dades personals, disposa el següent:

- “1. Les persones interessades a les quals es denegui, en part o totalment, l'exercici dels drets d'accés, de rectificació, de cancel·lació o d'oposició, o que puguin entendre desestimada llur sol·licitud pel fet de no haver estat resolta*

dins el termini establert, poden presentar una reclamació davant l'Autoritat Catalana de Protecció de Dades.”

3. Exposat el marc normatiu aplicable, a continuació escau analitzar si l'ICS va donar resposta a la petició de supressió formulada per la persona reclamant, dins del termini previst a l'efecte.

A aquest respecte, consta acreditat que en data 17/11/2022 va tenir entrada a l'entitat un escrit de la persona reclamant mitjançant el qual exercia el dret de supressió de les seves dades personals.

D'acord amb l'article 12.3 de l'RGPD, l'ICS havia de resoldre i notificar la petició d'exercici del dret sol·licitat en el termini màxim d'un mes a comptar de la data de recepció de la sol·licitud. En relació amb la qüestió del termini, cal tenir en compte que de conformitat amb l'article 21.3 b) de la LPAC i l'article 41.7 de la 7 de la Llei 26/2010, de 3 d'agost, de règim jurídic i de procediment de les administracions públiques de Catalunya (en endavant, LRJPCat), d'una banda, el còmput del termini màxim en procediments iniciats a instància de part (com és el cas) comença des de la data en què la sol·licitud va tenir entrada en el registre de l'òrgan competent per a la seva tramitació. I, d'altra banda, que el termini màxim ho és per resoldre i notificar (article 21 de la LPAC), de manera que abans de finalitzar aquest termini s'haurà d'haver notificat la resolució, o si més no haver-se produït l'intent de notificació degudament acreditat (art. 40.4 LPAC).

Doncs bé, segons es desprèn de la documentació aportada en el marc del tràmit d'audiència d'aquest procediment de tutela, s'ha constatat que l'ICS va respondre a l'aquí reclamant en mitjançant un escrit de data 22/12/2022, amb registre de sortida de data 27/12/2022, per la qual cosa va excedir el termini d'un mes previst a l'efecte.

Per tant, en el present cas, l'entitat reclamada va donar formalment una resposta a la persona reclamant, si bé excedint el termini legalment previst, tot això sens perjudici del que es dirà a continuació sobre si la resposta era o no completa.

4. Una vegada assentat l'anterior, escau analitzar el fons de la reclamació, és a dir si, d'acord amb els preceptes transcrits al fonament de dret 2n, procedeix en aquest cas la supressió de les dades en els termes que sol·licità la persona reclamant.

Abans d'entrar a l'anàlisi del fons, cal indicar que l'objecte de la reclamació formulada davant d'aquesta Autoritat es presentava contra l'eventual denegació de l'exercici del dret de supressió en relació amb determinat contingut de la història clínica de la persona reclamant la qual, segons indicava, contindria "antecedents" que serien "falsos" o "injustificats".

Com a punt de partida cal tenir en compte que el dret de supressió és un dret personalíssim i constitueix una de les facultats essencials que integren el dret fonamental a la protecció de dades personals (article 18.4 CE).

L'article 17 de l'RGPD configura el dret de supressió com el dret de l'afectat a obtenir del responsable del tractament la supressió de les dades personals que l'afecten si concorre alguna de les circumstàncies previstes a l'article 17.1 de l'RGPD, i sempre que no es doni alguna de les excepcions assenyalades als articles 17.3 i 23 de l'RGPD.

Doncs bé, l'entitat reclamada en la seva resposta a l'aquí reclamant informava, entre altres, sobre la impossibilitat de suprimir les dades personals basant-se en el compliment d'una obligació legal (art. 17.3. b RGPD), i en relació amb això, exposava que *"(...) d'acord amb la normativa vigent, la Llei 21/2000, del 29 de desembre, sobre els drets d'informació concernent a la salut i l'autonomia del pacient, i la documentació clínica, modificada per la Llei 16/2010, del 3 de juny, us comuniquem que no es poden eliminar les dades especificades, ja que el temps de conservació de les mateixes no s'ha exhaurit (...)".*

En efecte, tal com va informar l'ICS, la normativa sanitària obliga a conservar part de la informació clínica durant cinc o quinze anys, o fins i tot durant un termini superior segons el document de què es tracti, a comptar des de la data de l'atenció rebuda.

Sobre això, l'article 12.4 de la Llei 21/2000, del 29 de desembre, sobre els drets d'informació concernent la salut i l'autonomia del pacient, i la documentació clínica, en la seva redacció donada per la Llei 16/2010, del 3 de juny, de modificació de la Llei 21/2000, del 29 de desembre, sobre els drets d'informació concernent la salut i l'autonomia del pacient, i la documentació clínica, estableix, pel que aquí interessa, el següent en relació amb la conservació de la història clínica:

*"4. De la història clínica s'ha de conservar, juntament amb les dades d'identificació de cada pacient, **com a mínim durant quinze anys des de la data d'alta de cada procés assistencial**, la documentació següent:*

a) Els fulls de consentiment informat.

b) Els informes d'alta.

(...).

*6. La documentació que integra la història clínica no esmentada per l'apartat 4 es pot destruir un cop **hagin transcorregut cinc anys des de la data d'alta de cada procés assistencial.***

7. No obstant el que estableixen els apartats 4 i 6, s'ha de conservar d'acord amb els criteris que estableixi la comissió tècnica en matèria de documentació clínica, a què fa referència la disposició final primera, la documentació que sigui rellevant a efectes assistencials, que ha d'incorporar el document de voluntats anticipades, i la documentació que sigui rellevant, especialment, a efectes epidemiològics, de recerca o d'organització i funcionament del Sistema Nacional de Salut. En el tractament d'aquesta documentació s'ha d'evitar identificar les persones afectades, llevat que l'anònim sigui incompatible amb les finalitats perseguides o que els pacients hi hagin donat el consentiment previ, d'acord amb la normativa vigent en matèria de protecció de dades de caràcter personal. La documentació clínica també s'ha de conservar a efectes judicials, de conformitat amb la normativa vigent.

8. La decisió de conservar la història clínica, en els termes establerts per l'apartat 7, correspon a la direcció mèdica del centre sanitari, a proposta del facultatiu o facultativa, amb l'informe previ de la unitat encarregada de la gestió de la història clínica en cada centre. Aquesta decisió correspon als mateixos facultatius quan desenvolupin llur activitat de manera individual."

Doncs bé, arribats a aquest punt, no es qüestiona que l'entitat va donar una resposta a la persona sol·licitant del dret de supressió, la qual s'ajustava al que preveu la legislació sanitària i assenyalava un motiu pel qual la normativa de protecció de dades permet denegar la supressió de les dades personals (article 17.3.b de l'RGPD), si bé cal considerar, però, que la resposta de l'entitat reclamada és incompleta. I això perquè, malgrat que l'entitat informava en termes generals sobre l'obligació legal que impedeix que es puguin suprimir les dades clíniques, no es pot obviar que aquesta previsió temporal afecta a dades respecte

de les quals no es qüestiona la seva exactitud o correcció, mentre que en aquest cas l'entitat no va donar cap resposta concreta a la supressió de les dades controvertides, a les quals el sol·licitant havia fet referència de forma expressa, indicant que es tractava d'antecedents que serien "falsos" o "injustificats".

Per altra banda, de les actuacions d'investigació efectuades per aquesta Autoritat no s'ha obtingut cap resultat aclaridor pel que fa a si l'entitat podia sostenir la validesa dels antecedents controvertits, més enllà que en la seva resposta a l'interessat va indicar que *"(...) aquestes dades sanitàries que vostè demana cancel·lar es consideren necessàries mantenir en la seva Història Clínica, segons criteris clínics, per poder realitzar una correcta continuïtat assistencial"*, però obviant qualsevol referència a la seva veracitat o exactitud, i tampoc va requerir l'interessat perquè aportés informació que acredités les seves manifestacions sobre la incorrecció de les dades en les quals basava la sol·licitud de supressió.

En aquest sentit, l'article 68 de la Llei 39/2015, d'1 d'octubre, del procediment administratiu comú de les administracions públiques (en endavant LPAC), preveu al punt 1 que: "Si la sol·licitud d'iniciació no reuneix els requisits que assenyala l'article 66, (...) o altres d'exigits per la legislació específica aplicable, s'ha de requerir l'interessat perquè, en un termini de deu dies, repari la falta o adjunti els documents preceptius (...)". En concret, l'article 66.1 de LPAC estableix que les sol·licituds que es formulin han de contenir, entre altres, "c) Fets, raons i petició en què es concreti, amb tota claredat, la sol·licitud. (...)".

Doncs bé, en aquest cas, es considera que el que pertocava a l'entitat, davant la manca d'evidències i informació del tractament de dades incorrectes, que permetessin donar una resposta concreta sobre els antecedents que la persona reclamant assenyala com a "falsos" o "injustificats", era requerir-la formalment per tal que aportés la documentació acreditativa de la incorrecció apuntada, tal com preveu l'article 68 de la LPAC. A la vista del resultat d'aquesta actuació, l'entitat ja podria donar una resposta completa a la petició de la persona interessada o, en el cas que un cop transcorregut el termini concedit sense aportar la documentació justificativa de la seva sol·licitud, desestimar la supressió dels dits antecedents basant-se exclusivament en el fet que no havia transcorregut el termini legal fixat.

Per tot el que s'ha exposat, es considera que l'omissió d'aquesta actuació per part de l'ICS comporta l'estimació en part de la reclamació relativa a la denegació del dret de supressió, ja que, si bé l'entitat va donar una resposta a la sol·licitud del dret de supressió relativa a les eventuals dades personals que poguessin figurar a la història clínica de la persona reclamant, la resposta de l'entitat va ser incompleta pel que fa a les manifestacions expresses de la persona sol·licitant sobre la suposada falsedat de les dades contingudes en determinats antecedents mèdics, en què basava la sol·licitud de l'exercici del dret de supressió.

5. De conformitat amb l'establert als articles 16.3 de la Llei 32/2010 i 119 del RLOPD, en els casos d'estimació de la reclamació de tutela de drets, s'ha de requerir al responsable del fitxer per tal que en el termini de 10 dies faci efectiu l'exercici del dret.

D'acord amb això, és procedent requerir l'entitat reclamada per tal que, en el termini de 10 dies comptadors a partir de l'endemà de la notificació de la present resolució, sol·liciti a la persona aquí reclamant l'esmena de la seva sol·licitud de 17/11/2022, quant a l'eventual

incorrecció dels diagnòstics o antecedents que assenyalava com a “falsos” o “injustificats”. I a partir de la documentació aportada, o havent-se superat el termini concedit sense que l'interessat hagi justificat la incorrecció d'aquestes dades, doni resposta a la persona reclamant dins del termini legalment previst.

Un cop s'hagi donat una resposta, en els termes exposats, i es notifiqui a la persona reclamant, en els 10 dies següents l'entitat reclamada haurà de donar-ne compte a l'Autoritat.

Per tot això, resolc:

1. Declarar extemporània la resolució de l'Institut Català de la Salut, mitjançant la qual desestimava la sol·licitud de supressió formulada pel Sr. (...), per no haver donat resposta en el termini establert a la normativa aplicable, de conformitat amb el que s'ha indicat al fonament de dret 3r.
2. Estimar parcialment quant al fons la reclamació de tutela formulada pel senyor (...) contra l'Institut Català de la Salut, de conformitat amb el que s'ha indicat al fonament de dret 4t.
3. Requerir l'Institut Català de la Salut per tal que en el termini de 10 dies comptadors a partir de l'endemà de la notificació d'aquesta resolució, faci efectiu el dret de supressió, en la forma assenyalada al fonament de dret 5è, i en doni compte a l'Autoritat.
4. Notificar aquesta resolució a l'Institut Català de la Salut i a la persona reclamant.
5. Ordenar la publicació de la resolució al web de l'Autoritat (apdcat.gencat.cat), de conformitat amb l'article 17 de la Llei 32/2010, de l'1 d'octubre.

Contra aquesta resolució, que posa fi a la via administrativa d'acord amb els articles 26.2 de la Llei 32/2010, de l'1 d'octubre, de l'Autoritat Catalana de Protecció de Dades i 14.3 del Decret 48/2003, de 20 de febrer, pel qual s'aprova l'Estatut de l'Agència Catalana de Protecció de Dades, les parts interessades poden interposar, amb caràcter potestatiu, recurs de reposició davant la directora de l'Autoritat Catalana de Protecció de Dades, en el termini d'un mes a comptar de l'endemà de la seva notificació, d'acord amb el que preveu l'article 123 i següents de l'LPAC o bé interposar directament recurs contenciós administratiu davant els jutjats contenciosos administratius de Barcelona, en el termini de dos mesos a comptar de l'endemà de la seva notificació, d'acord amb els articles 8, 14 i 46 de la Llei 29/1998, de 13 de juliol, reguladora de la jurisdicció contenciosa administrativa. Igualment, les parts interessades poden interposar qualsevol altre recurs que considerin convenient per a la defensa dels seus interessos.

La directora,